

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, wrzesień 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/119/2010

**OPINIE O DEFICYCIE BUDŻETOWYM
I PODWYŻCIE PODATKÓW**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W ostatnich miesiącach dużo mówi się o sytuacji finansów publicznych. Rosnący deficyt budżetowy (w roku 2009 wyniósł 7,1% PKB wobec 1,9% PKB w 2008) sprawił, że rząd przyjął wieloletni plan finansowy, który zakłada podniesienie stawek podatku VAT. Podobne decyzje podjęły już wcześniej inne kraje Unii Europejskiej. Podwyżka podatków zawsze jest działaniem niepopularnym, choć można zakładać, że poprawa sytuacji budżetowej poprzez znaczące obniżenie wydatków publicznych także nie przysporzyłaby rządowi popularności.

W jednym z ostatnich sondaży¹ badaliśmy reakcje społeczne na zapowiedź podwyżki podatków, a przy okazji wiedzę Polaków o sytuacji budżetu państwa.

POSTRZEGANE ŹRÓDŁA DOCHODÓW PAŃSTWA

Wiedza o strukturze dochodów budżetu państwa jest połowiczna. Badani trafnie wskazują, że wpływy do budżetu pochodzą w zdecydowanej większości z podatków. Na mniej więcej podobnym poziomie szacują dochody uzyskiwane ze źródeł niepodatkowych i ze środków z Unii Europejskiej, co w przybliżeniu także odpowiada rzeczywistości.

W opinii społecznej budżet państwa pozyskuje najwięcej dochodów z podatku od towarów i usług (VAT) oraz podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT). Istotne źródło wpływów do budżetu stanowią – w ocenie społecznej – także: podatek akcyzowy, podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) oraz środki z Unii Europejskiej. Pozostałe dochody budżetu państwa wskazywano zdecydowanie rzadziej.

Chociaż respondenci trafnie wybierają pięć najważniejszych źródeł dochodów budżetowych, jednak nie doszacowują wielkości środków pozyskiwanych z akcyzy (w rzeczywistości stanowią one drugą po VAT pozycję w strukturze dochodów państwa), natomiast zbyt duże znaczenie przypisują wpływom z podatku od dochodów osobistych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (243) przeprowadzono w dniach 5 – 11 sierpnia 2010 roku na liczącej 986 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wynika to zapewne z faktu, że PIT płacony bezpośrednio przez obywateli jest odczuwany przez nich jako najbardziej dolegliwy.

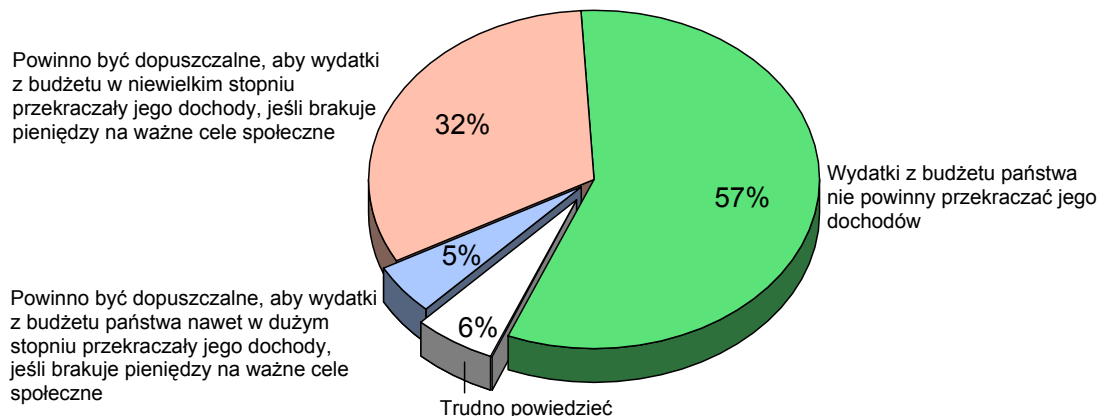
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź

OPINIE O BUDŻECIE PAŃSTWA

Opinie badanych dotyczące zasad konstruowania budżetu państwa są na ogół racjonalne i oparte na rachunku ekonomicznym, zgodnie z którym wydatki powinny mieć pokrycie w dochodach. Tak podpowiada codzienne doświadczenie związane z bilansowaniem budżetów domowych. Z opinią, że wydatki budżetu państwa nie powinny przekraczać jego dochodów, zgadza się ponad połowa ankietowanych (57%). Prawie jedna trzecia (32%) uważa za dopuszczalne, aby wydatki budżetowe w niewielkim stopniu przekraczały wpływy, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne. Co dwudziesty respondent (5%) dopuszcza nawet znaczne naruszenie zasad dyscypliny budżetowej, w sytuacji kiedy nie starcza pieniędzy na ważne cele społeczne.

CBOS

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POWINNO BYĆ DOPUSZCZALNE, ABY WYDATKI Z BUDŻETU PAŃSTWA PRZEKRACZAŁY JEGO DOCHODY?

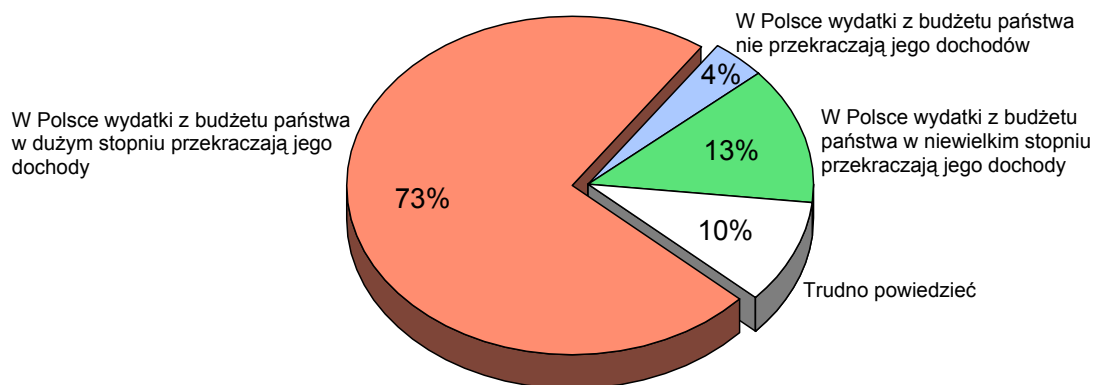

Co ciekawe, z opinią, że wydatki państwa powinny równoważyć jego dochody, częściej niż przeciętnie zgadzają się osoby słabiej wykształcone (z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym) oraz gorzej sytuowane. Z kolei respondenci z wykształceniem średnim i wyższym oraz relatywnie najlepiej sytuowani częściej niż przeciętnie uznają niewielki deficyt w budżecie państwa za dopuszczalny.

Ogromna większość badanych ma świadomość, że w Polsce równowaga budżetowa nie jest zachowana. Niemal trzy czwarte (73%) uważa, że wydatki państwa znacznie przekraczają wpływy do budżetu. Mniej więcej co ósmy respondent (13%) sądzi, że wydatki tylko w niewielkim stopniu przekraczają dochody państwa. Jedyne nieliczni (4%) są przekonani, że wpływy budżetowe w pełni pokrywają wydatki państwa.

CBOS

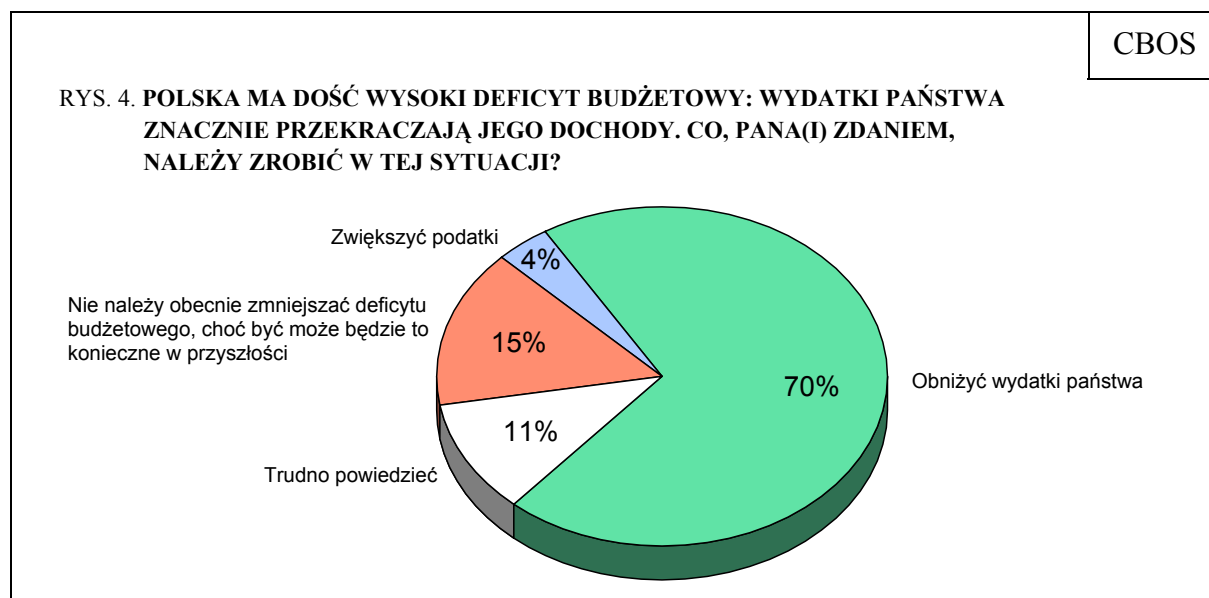
RYS. 3. JAK PAN(I) SĄDZI, JAKA SYTUACJA JEST W POLSCE?

Opinia, że w Polsce wydatki budżetu państwa są znacznie większe niż jego dochody, dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych.

PREFERENCJE DOTYCZĄCE SPOSOBÓW REDUKCJI DEFICYTU BUDŻETOWEGO

Jak pokazują przedstawione dane, Polacy zdają sobie sprawę, że nasz kraj ma znaczny deficyt budżetowy i jednocześnie nie uznają tej sytuacji za normę. Sposobów redukcji deficytu budżetowego badani szukaliby raczej w zmniejszeniu wydatków państwa (70%) niż w zwiększeniu podatków (4%). Preferencje respondentów zapewne zależą przede wszystkim od tego, jak dalece – ich zdaniem – każde z tych rozwiązań byłoby dotkliwe dla społeczeństwa i dla nich samych. Podwyżka podatków jest w tym kontekście posunięciem, którego skutki dla kieszeni przeciętnego Polaka wydają się bardziej oczywiste. Straty związane z obniżeniem wydatków są zapewne odbierane jako mniej konkretne. Zmniejszenie wydatków budżetowych może być uznawane za lepsze rozwiązanie także dlatego, że duża grupa osób uważa, iż pieniądze publiczne powinny być wydawane w sposób bardziej racjonalny, niż to się dzieje obecnie. W październiku 2009 roku 16% badanych uważało, że rząd Donalda Tuska dobrze gospodaruje pieniędzmi publicznymi, 39% wystawiało mu w tym zakresie ocenę dostateczną, a 32% niedostateczną².

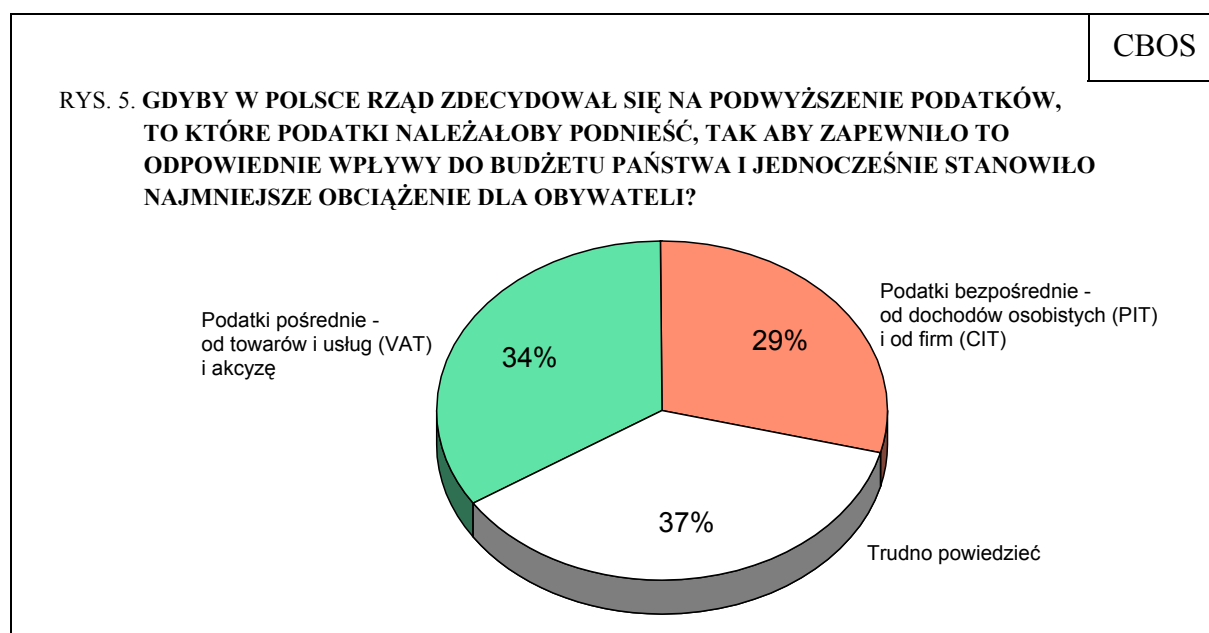

² Por. komunikat CBOS „Opinie o rządzie Donalda Tuska po blisko dwóch latach działalności”, październik 2009.

Kwestia sposobu redukcji deficytu budżetowego także nie budzi większych kontrowersji w poszczególnych grupach społeczno-demograficznych – we wszystkich przeważa opinia, że należy go ograniczać raczej poprzez cięcia wydatków niż podnoszenie podatków.

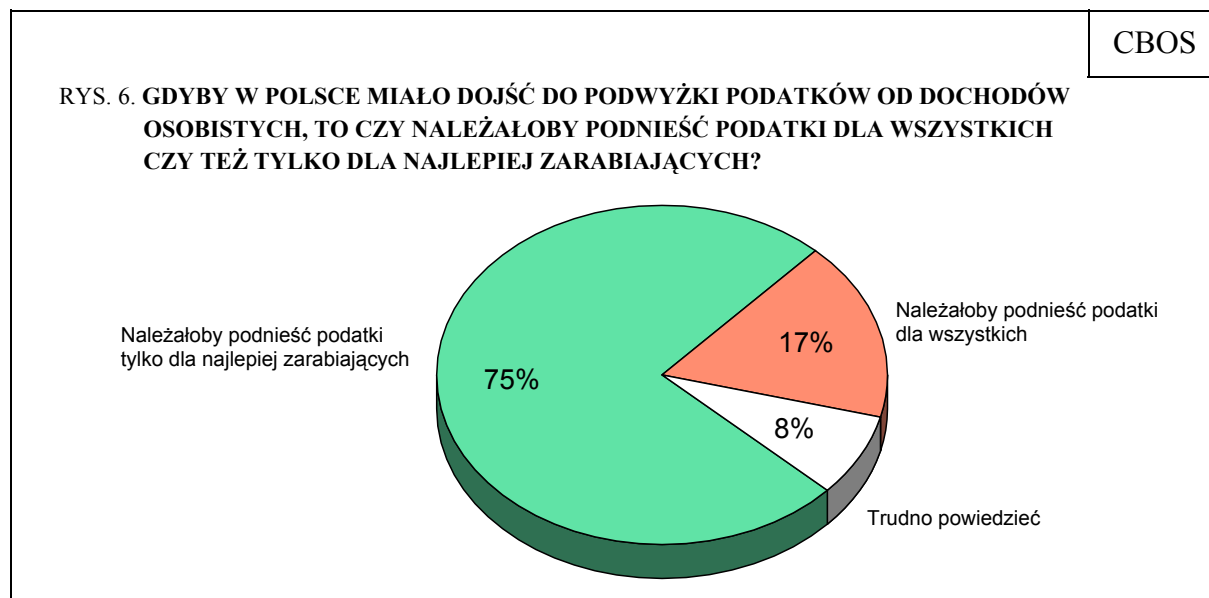
Przed podjęciem przez rząd decyzji o podwyżce VAT mówiło się także o innych możliwościach zwiększenia wpływów budżetowych, przede wszystkim o podwyżce podatków od dochodów osobistych. Ostatecznie uznano, że ze względów społecznych, ekonomicznych i fiskalnych bardziej korzystny będzie wzrost stawek VAT.

Polacy nie mają jednoznacznej opinii na temat tego, czy „lepszą” z punktu widzenia obywateli i ze względu na cele fiskalne byłaby podwyżka podatków pośrednich czy też bezpośrednich. Niemal dwie piąte ankietowanych (37%) nie ma wyrobionego zdania w tej kwestii. Pozostali nieco częściej wybraliby – tak jak to zrobił rząd – podniesienie podatków pośrednich (34%) niż bezpośrednich (29%).

Opinie w tej sprawie zależą od wykształcenia badanych i – zapewne – wiążącej się z tym ogólnej wiedzy o ekonomii. Im wyższe wykształcenie, tym częste przekonanie, że lepszym rozwiązaniem dla budżetu i obywateli jest podwyżka podatków pośrednich niż wzrost stawek podatku dochodowego. Im niższy poziom wykształcenia, tym częstszy brak sprecyzowanej opinii na ten temat.

Nie jest zaskoczeniem, iż większość ankietowanych (75%) podziela pogląd, że gdyby w Polsce miało dojść do podwyżki podatków od dochodów osobistych, to należałoby zwiększyć obciążenia wyłącznie najlepiej zarabiających, nie zaś podnieść podatki dla wszystkich osiągających dochody.

Opinia, że ewentualny wzrost stawek PIT powinien obejmować jedynie osoby osiągające wysokie dochody, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo najwięcej zwolenników wzrostu obciążeń podatkowych dla wszystkich obywateli, a nie tylko dla najbogatszych, jest wśród mieszkańców największych miast, osób najlepiej wykształconych i dobrze sytuowanych.

POSTRZEGANE SKUTKI PODWYŻKI VAT

Decyzja o podwyżce stawek VAT spotkała się z pewnym zrozumieniem polskiego społeczeństwa. Ponad połowa badanych (53%) zgadza się z opinią, że w obecnej sytuacji budżetu państwa jest to „zło konieczne”.

W opinii społecznej podniesienie VAT wprowadzie przyniesie budżetowi państwa dodatkowe dochody (tak sądzi 63% badanych), jednak będzie miało także niekorzystne skutki. Ponad połowie ankietowanych (59%) nie trafiają do przekonania argumenty, że podwyżka VAT będzie niewielka i nie spowoduje dużych obciążeń dla obywateli. Dość powszechne (77%) jest przekonanie, że przyczyni się ona do istotnego wzrostu cen towarów

i usług. Niemal dwie trzecie badanych (65%) podziela obawy przedsiębiorców, że podniesienie podatków spowoduje zwiększenie „szarej strefy” w handlu i usługach – wzrośnie liczba transakcji, od których nie będzie odprowadzany VAT. Mniejsza, ale znacząca grupa (44%) uważa ponadto, że podniesienie VAT będzie hamowało wzrost gospodarczy.

		CBOS
<p>Aby poprawić stan finansów państwa rząd przyjął wieloletni plan finansowy. Zakłada on m.in. wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT). Podstawowa stawka VAT ma wzrosnąć z 22% do 23%. Jednocześnie zmniejszy się ma podatek VAT na niektóre produkty żywnościowe. Co Pan(i) sądzi o tym pomysle rządu? Z którymi z podanych niżej stwierdzeń zgadza się Pan(i), a z którymi nie zgadza?</p>		
W obecnej sytuacji budżetu państwa planowana przez rząd podwyżka podatku VAT to „zło konieczne”		
Zdecydowanie zgadzam się		18%
Raczej zgadzam się		35%
Raczej nie zgadzam się		23%
Zdecydowanie nie zgadzam się		14%
Trudno powiedzieć		10%
Planowana podwyżka podatku VAT jest niewielka i nie będzie dużym obciążeniem dla obywateli		
Zdecydowanie zgadzam się		7%
Raczej zgadzam się		25%
Raczej nie zgadzam się		35%
Zdecydowanie nie zgadzam się		24%
Trudno powiedzieć		9%
Podwyżka podatków spowoduje istotny wzrost cen towarów i usług		
Zdecydowanie zgadzam się		42%
Raczej zgadzam się		35%
Raczej nie zgadzam się		13%
Zdecydowanie nie zgadzam się		3%
Trudno powiedzieć		7%
Podwyżka podatków spowoduje obniżenie wzrostu gospodarczego		
Zdecydowanie zgadzam się		14%
Raczej zgadzam się		30%
Raczej nie zgadzam się		24%
Zdecydowanie nie zgadzam się		5%
Trudno powiedzieć		27%
Podwyżka podatków spowoduje zwiększenie „szarej strefy” w handlu i usługach: wzrośnie liczba transakcji, od których nie będzie odprowadzany podatek VAT		
Zdecydowanie zgadzam się		29%
Raczej zgadzam się		36%
Raczej nie zgadzam się		14%
Zdecydowanie nie zgadzam się		2%
Trudno powiedzieć		19%
Podwyżka podatków przyczyni się do wzrostu dochodów państwa		
Zdecydowanie zgadzam się		18%
Raczej zgadzam się		45%
Raczej nie zgadzam się		18%
Zdecydowanie nie zgadzam się		4%
Trudno powiedzieć		14%

Planowana podwyżka VAT znajduje stosunkowo największe zrozumienie u ludzi młodych i dobrze wykształconych oraz dobrze oceniających swoje warunki materialne, którzy nieco częściej niż inni zgadzają się z opinią, że w obecnej sytuacji budżetu jest to „zło konieczne” i sądzą, że nie będzie ona dużym obciążeniem dla obywateli. Ponadto badani z wyższym wykształceniem nieco rzadziej niż inni obawiają się niekorzystnych skutków podniesienia stawek VAT – wzrostu cen towarów i usług oraz spowolnienia wzrostu gospodarczego.

Szczególnie interesujące są opinie właścicieli firm, z których przynajmniej część stanowią płatnicy VAT: stosunkowo najczęściej sądzą oni, że podwyżka będzie dużym obciążeniem dla obywateli, oraz kwestionują przekonanie, że przyczyni się ona do wzrostu dochodów państwa.

W elektoratach partyjnych kontrowersje budzi przede wszystkim zasadność podwyżki stawek VAT oraz ocena jej społecznych skutków. Z opinią, że w obecnej sytuacji budżetu państwa jest ona konieczna, zgadza się większość sympatyków PO i SLD oraz ponad połowa zwolenników PSL. Potrzebę podwyżki VAT najczęściej kwestionują zdeklarowani wyborcy PiS.

Tabela 1

Elektoraty partyjne	Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że w obecnej sytuacji budżetu państwa planowana przez rząd podwyżka podatku VAT to „zło konieczne” , czy też się nie zgadza?		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	70	26	4
SLD	67	26	7
PSL	55	41	4
PiS	43	50	7

Z argumentem, że planowane podniesienie VAT będzie stanowiło nieduże obciążenie dla obywateli, polemizuje większość sympatyków PSL i PiS. Opinie zwolenników PO i SLD są w tej kwestii podzielone.

Tabela 2

Elektoraty partyjne	Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że planowana podwyżka podatku VAT jest niewielka i nie będzie dużym obciążeniem dla obywateli , czy też się nie zgadza?		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	47	48	5
SLD	45	50	5
PiS	24	68	8
PSL	18	82	0

★

★

★

Reakcje Polaków na zapowiadane zmiany stawek VAT są umiarkowane. Argument, że podwyżka VAT jest konieczna, trafia do przekonania znacznej części społeczeństwa, tym bardziej że większość Polaków zdaje sobie sprawę z trudnej sytuacji finansowej państwa. Nie zmienia to jednak faktu, że – mimo deklarowanych starań o to, aby obywatele nie odczuli negatywnych skutków podwyżki – w ocenie społecznej będzie ona istotnym obciążeniem dla gospodarstw domowych i będzie niekorzystna dla gospodarki. Społeczno-ekonomiczne skutki tej decyzji poznamy wtedy, kiedy wyższe stawki VAT wejdą w życie. Wówczas także w pełniejszy sposób będzie można ocenić jej polityczne efekty i stwierdzić, jak dalece zaważyła na społecznej popularności rządzącej ekipy.

Opracowała
Beata ROGUSKA

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu państwa przekraczały jego dochody?				Liczba osób
		Wydatki z budżetu państwa nie powinny przekraczać jego dochodów	Powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu w niewielkim stopniu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne	Powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu państwa nawet w dużym stopniu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		57	32	5	6	985
Płeć	Mężczyźni	54	34	6	5	465
	Kobiety	59	30	4	7	520
Wiek	18-24 lata	57	37	3	3	135
	25-34	55	37	3	5	178
	35-44	50	38	7	5	139
	45-54	56	34	5	4	167
	55-64	61	27	7	5	187
	65 lat i więcej	60	21	5	14	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	58	27	7	8	375
	Miasto do 20 tys.	60	37	1	2	130
	20-100 tys.	58	28	5	9	185
	101-500 tys.	52	36	5	7	157
	501 tys. i więcej mieszk.	54	41	5		137
Wykształcenie	Podstawowe	62	19	5	15	260
	Zasadnicze zawodowe	61	26	7	6	252
	Średnie	53	40	5	2	327
	Wyższe	49	47	3	2	145
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	46	2	4	87
	Średni personel, technicy	68	22	8	2	37
	Pracownicy adm.-biurowi	43	54	3		64
	Pracownicy usług	49	43	7	2	62
	Robotnicy wykwalifikowani	58	31	6	5	119
	Robotnicy niewykwalifik.	63	26	2	10	54
	Rolnicy	60	25	11	4	52
	Pracujący na własny rach.	50	35	8	7	33
Bierni zawodowo	Renciści	49	32	9	10	76
	Emeryci	66	21	3	11	215
	Uczniowie i studenci	56	37	5	2	74
	Bezrobotni	55	31	9	5	55
	Gospodynie domowe i inni	61	26	2	11	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	48	43	4	5	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	35	7	3	106
	sekt. pryw. poza rolnict.	56	35	4	5	202
	prywatnym gosp. rolnym	68	22	10		48
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	65	26	2	6	162
	501-750	60	24	10	6	130
	751-1000	53	36	3	8	188
	1001-1500	52	36	6	5	168
	Powyżej 1500 zł	52	43	3	1	152
Ocena własnych war. mater.	Złe	57	22	8	13	176
	Średnie	59	32	3	5	444
	Dobre	54	36	6	4	365
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	43	29	8	19	45
	Raz w tygodniu	58	30	5	7	477
	1-2 razy w miesiącu	55	37	3	6	153
	Kilka razy w roku	58	33	5	4	180
	W ogóle nie uczestniczy	59	31	7	4	130
Poglądy polityczne	Lewica	47	43	5	4	157
	Centrum	61	29	5	5	310
	Prawica	52	39	5	4	292
	Trudno powiedzieć	64	19	5	12	226

Tabela 2

		Gdyby w Polsce rząd zdecydował się na podwyższenie podatków, to które podatki należałoby podnieść, tak aby zapewniło to odpowiednie wpływy do budżetu państwa i jednocześnie stanowiło najmniejsze obciążenie dla obywateli?			Liczba osób
		Podatki bezpośrednie – od dochodów osobistych (PIT) i od firm (CIT)	Podatki pośrednie - od towarów i usług (VAT) i akcyzę	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		29	34	37	968
Płeć	Mężczyźni	29	36	36	457
	Kobiety	29	33	39	511
Wiek	18-24 lata	35	42	22	136
	25-34	33	36	32	175
	35-44	34	33	33	137
	45-54	24	42	35	167
	55-64	27	31	42	179
	65 lat i więcej	22	22	55	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	32	42	369
	Miasto do 20 tys.	28	37	35	128
	20-100 tys.	23	33	44	182
	101-500 tys.	39	34	27	156
	501 tys. i więcej mieszk.	33	39	28	133
Wykształcenie	Podstawowe	24	26	50	255
	Zasadnicze zawodowe	29	32	39	248
	Średnie	32	37	31	323
	Wyższe	28	47	25	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	52	29	86
	Średni personel, technicy	29	47	24	36
	Pracownicy adm.-biurowi	37	39	25	64
	Pracownicy usług	40	28	33	60
	Robotnicy wykwalifikowani	30	26	44	118
	Robotnicy niewykwalifik.	26	39	35	53
	Rolnicy	23	41	36	52
Pracujący na własny rach.	44	33	23	33	
Bierni zawodowo	Renciści	33	26	41	73
	Emeryci	20	29	51	207
	Uczniowie i studenci	31	46	23	76
	Bezrobotni	29	30	41	55
	Gospodynie domowe i inni	41	25	34	54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	39	35	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	28	41	31	105
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	36	29	202
	prywatnym gosp. rolnym	22	42	36	48
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	38	34	29	162
	501-750	33	33	34	127
	751-1000	26	30	44	185
	1001-1500	19	41	40	165
	Powyżej 1500 zł	34	37	30	149
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	26	48	170
	Średnie	29	32	39	440
	Dobre	30	40	30	358
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	22	54	42
	Raz w tygodniu	26	35	39	469
	1-2 razy w miesiącu	28	35	37	153
	Kilka razy w roku	34	33	33	177
	W ogóle nie uczestniczy	33	35	32	128
Poglądy polityczne	Lewica	31	36	33	153
	Centrum	33	31	36	309
	Prawica	27	41	32	286
	Trudno powiedzieć	23	28	49	220

Tabela 3

		Gdyby w Polsce miało dojść do podwyżki podatków od dochodów osobistych, to czy należałoby podnieść podatki dla wszystkich czy też tylko dla najlepiej zarabiających?			Liczba osób
		Należałoby podnieść podatki dla wszystkich	Należałoby podnieść podatki tylko dla najlepiej zarabiających	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		17	75	8	982
Płeć	Mężczyźni	20	71	9	463
	Kobiety	15	79	7	518
Wiek	18-24 lata	24	70	6	136
	25-34	19	75	6	176
	35-44	24	70	5	139
	45-54	20	72	8	167
	55-64	11	80	9	186
	65 lat i więcej	8	81	12	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	79	8	373
	Miasto do 20 tys.	20	73	8	130
	20-100 tys.	17	72	10	185
	101-500 tys.	14	80	7	156
	501 tys. i więcej mieszk.	30	66	4	137
Wykształcenie	Podstawowe	11	80	9	259
	Zasadnicze zawodowe	15	79	6	250
	Średnie	16	76	9	327
	Wyższe	35	58	7	145
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	56	8	87
	Średni personel, technicy	28	61	11	37
	Pracownicy adm.-biurowi	18	74	8	64
	Pracownicy usług	12	80	8	60
	Robotnicy wykwalifikowani	14	75	11	119
	Robotnicy niewykwalifik.	13	79	7	54
	Rolnicy	9	84	7	52
	Pracujący na własny rach.	33	59	8	33
Bierni zawodowo	Renciści	12	85	3	76
	Emeryci	9	82	9	212
	Uczniowie i studenci	28	72		76
	Bezrobotni	13	80	8	55
	Gospodynie domowe i inni	21	72	7	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	62	11	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	72	6	106
	sekt. pryw. poza rolnict.	18	74	8	203
	prywatnym gosp. rolnym	12	88		48
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	85	3	162
	501-750	13	77	10	129
	751-1000	16	77	7	187
	1001-1500	15	77	8	168
	Powyżej 1500 zł	28	60	12	150
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	79	12	175
	Średnie	14	78	8	445
	Dobre	25	69	6	361
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	9	75	17	45
	Raz w tygodniu	14	80	6	477
	1-2 razy w miesiącu	16	77	7	153
	Kilka razy w roku	27	64	9	180
	W ogóle nie uczestniczy	19	72	9	128
Poglądy polityczne	Lewica	21	70	9	154
	Centrum	15	78	7	309
	Prawica	20	75	5	293
	Trudno powiedzieć	14	76	10	225

Tabela 4

		Aby poprawić stan finansów państwa rząd przyjął wieloletni plan finansowy. Zakłada on m.in. wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT). Podstawowa stawka VAT ma wzrosnąć z 22% do 23%. Jednocześnie zmniejszyć się ma podatek VAT na niektóre produkty żywnościowe. Co Pan(i) sądzi o tym pomysle rządu? Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że w obecnej sytuacji budżetu państwa planowana przez rząd podwyżka podatku VAT to „zło konieczne” , czy też się nie zgadza?			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		53	37	10	984
Płeć	Mężczyźni	53	39	8	463
	Kobiety	53	34	13	520
Wiek	18-24 lata	61	29	9	136
	25-34	52	39	9	178
	35-44	54	39	7	139
	45-54	50	45	5	167
	55-64	52	37	11	186
	65 lat i więcej	52	28	20	178
Miejsce zamieszkania	Wieś	52	34	14	375
	Miasto do 20 tys.	51	40	9	129
	20-100 tys.	50	38	12	185
	101-500 tys.	55	39	6	157
	501 tys. i więcej mieszk.	59	36	6	137
Wykształcenie	Podstawowe	50	30	20	258
	Zasadnicze zawodowe	49	43	9	252
	Średnie	57	36	7	329
	Wyższe	59	37	4	145
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	62	33	6	87
	Średni personel, technicy	55	42	3	37
	Pracownicy adm.-biurowi	60	37	4	64
	Pracownicy usług	56	38	5	61
	Robotnicy wykwalifikowani	43	51	6	119
	Robotnicy niewykwalifik.	50	38	12	53
	Rolnicy	59	29	12	52
	Pracujący na własny rach.	54	46		33
Bierni zawodowo	Renciści	43	45	12	76
	Emeryci	52	31	17	215
	Uczniowie i studenci	66	22	12	76
	Bezrobotni	51	34	15	55
	Gospodynie domowe i inni	49	37	13	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	55	39	5	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	58	38	4	106
	sekt. pryw. poza rolnict.	50	45	5	202
	prywatnym gosp. rolnym	66	23	11	48
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	56	34	10	163
	501-750	51	40	9	129
	751-1000	55	33	12	188
	1001-1500	52	39	9	166
	Powyżej 1500 zł	58	35	7	152
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	38	18	174
	Średnie	54	35	12	445
	Dobre	57	38	5	365
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	49	28	23	45
	Raz w tygodniu	54	36	10	478
	1-2 razy w miesiącu	46	43	11	153
	Kilka razy w roku	57	34	9	179
	W ogóle nie uczestniczy	56	35	9	130
Poglądy polityczne	Lewica	54	38	8	156
	Centrum	56	34	10	310
	Prawica	56	38	6	292
	Trudno powiedzieć	44	38	18	226

Tabela 5

		Aby poprawić stan finansów państwa rząd przyjął wieloletni plan finansowy. Zakłada on m.in. wzrost stawek podatku od towarów i usług (VAT). Podstawowa stawka VAT ma wzrosnąć z 22% do 23%. Jednocześnie zmniejszyć się ma podatek VAT na niektóre produkty żywnościowe. Co Pan(i) sądzi o tym pomysle rządu? Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że planowana podwyżka podatku VAT jest niewielka i nie będzie dużym obciążeniem dla obywateli , czy też się nie zgadza?			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	59	9	984
Płeć	Mężczyźni	35	57	7	463
	Kobiety	28	60	12	520
Wiek	18-24 lata	39	48	12	136
	25-34	34	58	8	178
	35-44	33	64	3	139
	45-54	32	62	7	167
	55-64	27	63	11	186
	65 lat i więcej	27	57	16	178
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	58	12	375
	Miasto do 20 tys.	27	64	9	129
	20-100 tys.	34	53	12	185
	101-500 tys.	34	61	5	157
	501 tys. i więcej mieszk.	32	61	7	137
Wykształcenie	Podstawowe	28	54	18	258
	Zasadnicze zawodowe	31	61	8	252
	Średnie	31	62	7	329
	Wyższe	40	56	4	145
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	56	5	87
	Średni personel, technicy	35	62	2	37
	Pracownicy adm.-biurowi	27	68	5	64
	Pracownicy usług	38	58	5	61
	Robotnicy wykwalifikowani	26	67	8	119
	Robotnicy niewykwalifik.	33	53	14	53
	Rolnicy	27	60	13	52
	Pracujący na własny rach.	21	75	4	33
Bierni zawodowo	Renciści	28	67	6	76
	Emeryci	26	59	15	215
	Uczniowie i studenci	41	44	14	76
	Bezrobotni	38	49	13	55
	Gospodynie domowe i inni	43	49	8	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	57	7	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	35	55	9	106
	sekt. pryw. poza rolnict.	27	68	4	202
	prywatnym gosp. rolnym	26	64	10	48
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	33	61	7	163
	501-750	30	57	12	129
	751-1000	30	62	8	188
	1001-1500	40	51	9	166
	Powyżej 1500 zł	34	58	8	152
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	62	14	174
	Średnie	27	62	11	445
	Dobre	41	53	6	365
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	50	29	45
	Raz w tygodniu	32	59	8	478
	1-2 razy w miesiącu	30	63	7	153
	Kilka razy w roku	33	56	10	179
	W ogóle nie uczestniczy	32	59	10	130
Poglądy polityczne	Lewica	39	53	8	156
	Centrum	32	60	8	310
	Prawica	32	61	6	292
	Trudno powiedzieć	24	58	17	226